

## Spis treści

|        |                                                                                                 |    |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.     | STRESZCZENIE RAPORTU .....                                                                      | 5  |
| 1.1.   | Wyniki badania .....                                                                            | 5  |
| 2.     | SUMMARY .....                                                                                   | 9  |
| 2.1.   | Study results .....                                                                             | 9  |
| 3.     | WPROWADZENIE .....                                                                              | 13 |
| 3.1.   | Cele badania .....                                                                              | 13 |
| 3.2.   | Koncepcja badania .....                                                                         | 13 |
| 3.3.   | Przedmiot badania .....                                                                         | 13 |
| 3.4.   | Definicje .....                                                                                 | 14 |
| 3.5.   | Czynniki migracji i wpływ funduszy Unii Europejskiej .....                                      | 15 |
| 4.     | METODOLOGIA BADANIA .....                                                                       | 17 |
| 4.1.   | Metody i techniki badawcze .....                                                                | 17 |
| 4.1.1. | Analiza dokumentów .....                                                                        | 17 |
| 4.1.2. | Badania ilościowe .....                                                                         | 17 |
| 4.1.3. | Badania jakościowe .....                                                                        | 19 |
| 5.     | OPIS WYNIKÓW BADANIA .....                                                                      | 21 |
| 5.1.   | Skala migracji w Polsce .....                                                                   | 21 |
| 5.1.1. | Migracje wahadłowe .....                                                                        | 21 |
| 5.1.2. | Migracje .....                                                                                  | 22 |
| 5.1.3. | Kierunki migracji .....                                                                         | 23 |
| 5.1.4. | Charakterystyka migrantów .....                                                                 | 23 |
| 5.1.5. | Przyczyny migracji .....                                                                        | 25 |
| 5.2.   | Migracje beneficjentów programów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego .. | 26 |
| 5.2.1. | Charakter otrzymanego w ramach EFS wsparcia .....                                               | 26 |
| 5.2.2. | Migracje wahadłowe .....                                                                        | 29 |
| 5.2.3. | Migracje krótko- i długookresowe .....                                                          | 29 |
| 5.2.4. | Migracje zagraniczne i wewnętrzne .....                                                         | 30 |
| 5.2.5. | Powód migracji .....                                                                            | 30 |
| 5.2.6. | Wpływ funduszy na ruchy migracyjne .....                                                        | 31 |
| 5.2.7. | Plany migracyjne .....                                                                          | 32 |
| 5.3.   | Wykonawcy i podwykonawcy projektów .....                                                        | 33 |
| 5.3.1. | Wpływ realizacji projektów na mobilność pracowników .....                                       | 34 |
| 5.3.2. | Korzyści płynące z realizacji projektów unijnych dla ich realizatorów .....                     | 40 |
| 5.4.   | Pracownicy instytucji zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie programów unijnych .....         | 42 |
| 5.4.1. | Przyczyny migracji .....                                                                        | 44 |
| 5.4.2. | Kim są migranci .....                                                                           | 44 |
| 5.4.3. | Status zawodowy przed migracją .....                                                            | 47 |
| 5.4.4. | Długość pobytu w obecnym miejscu zamieszkania .....                                             | 47 |
| 5.4.5. | Czynniki przyciągające i wypychające .....                                                      | 48 |

|          |                                                                                                                                                         |     |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.4.6.   | Przyczyny niepodjęcia migracji.....                                                                                                                     | 50  |
| 5.4.7.   | Migracje wahadłowe.....                                                                                                                                 | 51  |
| 5.5.     | Badanie emigrantów .....                                                                                                                                | 53  |
| 5.5.1.   | Charakterystyka emigrantów.....                                                                                                                         | 53  |
| 5.5.2.   | Czynniki wpływające na decyzje migracyjne Polaków oraz związek z funduszami europejskimi .....                                                          | 56  |
| 5.5.3.   | Sytuacja zawodowa emigrantów w Wielkiej Brytanii i Irlandii.....                                                                                        | 60  |
| 5.5.4.   | Wiązy społeczne i rodzinne na obczyźnie .....                                                                                                           | 60  |
| 5.5.5.   | Wpływ funduszy unijnych na decyzję polskich emigrantów o powrocie do kraju .....                                                                        | 62  |
| 5.6.     | Badanie imigrantów.....                                                                                                                                 | 66  |
| 5.6.1.   | Korzyści wynikające z udziału w projektach finansowanych z funduszy unijnych w latach 2004-2007 .....                                                   | 72  |
| 5.7.     | Badanie ekonometryczne determinant migracji w Polsce w celu oceny wpływu na wielkość migracji środków otrzymywanych w ramach polityki spójności UE..... | 73  |
| 6.       | Studia przypadku .....                                                                                                                                  | 82  |
| 6.1.     | Studium przypadku nr 1 - Grodzisk Mazowiecki .....                                                                                                      | 82  |
| 6.1.1.   | Opis sytuacji społeczno-gospodarczej gminy .....                                                                                                        | 82  |
| 6.1.1.1. | Warunki życia ludności.....                                                                                                                             | 82  |
| 6.1.1.2. | Sytuacja na rynku pracy.....                                                                                                                            | 83  |
| 6.1.1.3. | Migracje w gminie .....                                                                                                                                 | 84  |
| 6.1.2.   | Projekty zrealizowane na terenie gminy w latach 2004-2008.....                                                                                          | 86  |
| 6.1.2.1. | Projekty zrealizowane przez Powiatowy Urząd Pracy.....                                                                                                  | 88  |
| 6.1.2.2. | Wpływ zrealizowanych projektów na sytuację gminy .....                                                                                                  | 89  |
| 6.1.3.   | Ocena wpływu realizacji projektów na migracje .....                                                                                                     | 90  |
| 6.2.     | Studium przypadku nr 2 - Kiszewo .....                                                                                                                  | 92  |
| 6.2.1.   | Opis sytuacji społeczno-gospodarczej gminy .....                                                                                                        | 92  |
| 6.2.1.1. | Sytuacja na rynku pracy.....                                                                                                                            | 93  |
| 6.2.1.2. | Migracje w gminie .....                                                                                                                                 | 94  |
| 6.2.2.   | Projekty zrealizowane na terenie gminy w latach 2004-2008.....                                                                                          | 97  |
| 6.2.3.   | Ocena wpływu realizacji projektów na migracje .....                                                                                                     | 99  |
| 6.3.     | Opis przypadku nr 3 – Przytuły .....                                                                                                                    | 100 |
| 6.3.1.   | Opis sytuacji społeczno-gospodarczej gminy .....                                                                                                        | 100 |
| 6.3.1.1. | Lokalna gospodarka i rynek pracy .....                                                                                                                  | 101 |
| 6.3.1.2. | Migracje w gminie .....                                                                                                                                 | 102 |
| 6.3.2.   | Projekty zrealizowane na terenie gminy w latach 2004-2008.....                                                                                          | 105 |
| 6.3.3.   | Ocena wpływu realizacji projektów na migracje .....                                                                                                     | 107 |
| 6.4.     | Studium przypadku nr 4 - Ryki.....                                                                                                                      | 108 |
| 6.4.1.   | Podstawowe informacje o gminie i jej mieszkańcach .....                                                                                                 | 108 |
| 6.4.1.1. | Warunki życia ludności.....                                                                                                                             | 109 |
| 6.4.1.2. | Sytuacja gospodarcza w gminie i lokalny rynek pracy.....                                                                                                | 109 |
| 6.4.1.3. | Migracje w gminie .....                                                                                                                                 | 110 |
| 6.4.2.   | Projekty zrealizowane na terenie gminy w latach 2004-2008.....                                                                                          | 113 |
| 6.4.3.   | Projekty ryckich firm.....                                                                                                                              | 114 |
| 6.4.4.   | Ocena wpływu realizacji projektów na migracje .....                                                                                                     | 119 |
| 7.       | Wnioski i rekomendacje .....                                                                                                                            | 122 |